

Raporti vjetor i organeve të administratës shtetërore për avancimin e gjendjes së mundësive të barabarta të femrave dhe meshkujve

1. INFORMACIONET BAZË

Organi i administratës shtetërore (emri)	Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Përpiluar (emri, mbiemri dhe funksioni)	Merzije Gashi Sulejmani, udhëheqëse e njësisë për planifikim strategjik, krijim politikash dhe ndjekje, analiza – koordinatore e mundësive të barabarta të femrave dhe meshkujve Borjana Janakieva Zaeva, këshilltare për monitorimin dhe evaluimin e nxënësve dhe mësimdhënësve – zëvendës koordinatore e mundësive të barabarta të femrave dhe meshkujve
Periudha e raportimit	1.1.2024-31.12.2024
Data e paraqitjes së raportit	27.1.2025

Personi përgjegjës që miratoi raportin dhe verifikoi besueshmërinë e tij

Nr. 01-283/1

Data: 27.1.2025

Emri dhe mbiemri: м-р Милка Тримчевска – u.d. drejtor në Byronë e Zhvillimit të Arsimit

Nënshkrimi

(Personi përgjegjës i organit të administratës shtetërore)

Data e pranimet të raportit në Ministrinë e Punës dhe Politikës sociale

Emri dhe Mbiemri (udhëheqës i Sektorit për mundësi të barabarta)

Nënshkrimi

2. ZBATIMI SIPAS LIGJIT PËR MUNDËSI TË BARABARTA TË FEMRAVE DHE MESHKUJVE

2.1. Masat themelore dhe të veçanta të ndërmarra sipas nenit 5, 6 dhe 7 nga LMB (rrethoni)

A) Pozitive

B) Inkurajuese

C) Programore

2.2 Matja e suksesit të masës (rendisni informacione të shkurta – tregues cila është rezultati me zbatimin e kësaj mase):

- Janë hartuar programet e reja mësimore, bazuar në parimet e ndjeshmërinë/barazinë gjinore, gjithëpërfshirës, interkulturën në lëndët mësimore nga klasa 7, 8 dhe 9, sipas planit mësimor për arsimin fillor të Konceptit për arsimin fillor të vitit 2021;
- Janë trajnuar mësimdhënësit për programet e reja mësimore;
- Janë analizuar libra shkollor, literaturë profesionale dhe revistat për arsimin parashkollor, fillor dhe të mesëm nga aspekti i ndjeshmërisë gjinore;
- Popullata e sensibilizuar e mësimdhënësve dhe prindërve për ASGJ.
- Janë trajnuar mësimdhënësit për zbatimin e programit të ASGJ-së si lëndë zgjedhore në klasën e 9-të.
- Janë trajnuar të gjithë bashkëpunëtorët profesional nga shkollat fillore dhe të mesme me temën "Promovimi i shëndetit mendor të nxënësit", me qëllim të fuqizimit të rrjetit ekzistues dhe intensifikimit të aktiviteteve për Promovimin e Shëndetit Mendor të nxënësit dhe stafin edukativ-arsimor në shkollat fillore dhe të mesme.
- janë miratuar materiale dhe manuale mësimore.

2.3. A keni parashikuar treguesit/ indikatorët e matjes së suksesit dhe zhvillimit? (Ju lutem rendisni vetëm indikatorët output¹)

- Programet mësimore të miratuara për të gjitha lëndët mësimore për klasën e 7, 8 dhe 9;
- Numri i mësimdhënësve të trajnuar nga shkollat fillore në temën "Barazia gjinore dhe ndjeshmëria gjinore në shkollë" për vitin 2024.
- Numri i mendimeve profesionale për dorëshkrimet e librave, literaturën profesionale dhe revistat për fëmijët për arsimin parashkollor, fillor dhe të mesëm;
- Numri i takimeve të mbajtura për ndërgjegjësimin e mësimdhënësve dhe prindërve për ASGJ-së sipas komunave.
- Numri i bashkëpunëtorëve profesionalë të trajnuar
- Numri i trajnimeve/punëtorive të realizuara
- 35 materiale mësimore dhe manuale të miratuara

2.4. Nëse keni dokumente dhe bashkëngjitje që flasin për avancimin, bashkëngjitni ato në shtojcë të raportit: www.bro.gov.mk

¹ *Output treguesit* masin sasinë e mallrave ose shërbimeve të fituara nga zbatimi i aktiviteteve të programeve të veçanta, ose numrin e femrave dhe meshkujve të mbuluar nga programet e veçanta. Shembull i output indikatorit është numri i meshkujve/femrave të mbuluar nga programet shëndetësore, numri i femrave të mbuluara nga programi i subvencionimit bujqësor, numri i femrave nga grupi i synuar 24-49 vjeç të mbuluara nga programi i masave aktive të punësimit, etj. Marrë nga *Udhëzimet për përgatitjen propozimit për llogaritjen e buxhetit*, Ministria e Financave, http://www.mtsp.gov.mk/WBStorage/Files/OP_2012.pdf

3. INICIATIVAT E NDËRMARRA

3.1. Iniciativat e ndërmarra për inkorporimin e parimit të mundësive të barabarta për femrat dhe meshkujt në planin strategjik dhe buxhetin e organit të administratës shtetërore (OASH), sipas nenit 11 të LMB-së:

Byroja e Zhvillimit të Arsimit, si një nga organet që krijon dhe zbaton politikat arsimore në vend, inkorporon me kujdes parimin e mundësive të barabarta për gratë dhe burrat në të gjitha kompetencat që ka dhe detyrat që kryen.

- Një nga iniciativat e Byrosë së Zhvillimit të Arsimit që vazhdon të zbatohet edhe në vitin 2024 është që punësimet dhe avancimet e reja në Byro të marrin parasysh tashmë zbatimin e kritereve për mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt në përputhje me Ligjin për Mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt (barazia gjinore).

- Përfshirja e një numri më të madh të punonjësve të institucionit në trajnime apo aktivitete të tjera që mbështesin tema që kanë të bëjnë me barazinë gjinore me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit për barazinë.

- Iniciativë-Propozimi për ndryshimin e Rregullores për përzgjedhjen dhe akreditimin e programeve të trajnimit dhe ofruesve të shërbimeve për ngritjen profesionale të kuadrit arsimor në shkollat fillore dhe të mesme në Republikën e Maqedonisë së Veriut, nga aspekti i barazisë/ndjeshmërisë gjinore dhe multikulturalizmit.

3.2. Matja e suksesit të iniciativës (jepni informacion të shkurtër - tregues të rezultatit të zbatimit të kësaj nisme):

3.3. A keni paraparë tregues/indikatorë për matjen e suksesit dhe avancimit (shembull për tregues)

Numri i punonjësve të rinj në përputhje me parimin e mundësive të barabarta për femrat dhe meshkujt;

Numri i punonjësve të BZH-së të përfshirë në trajnime dhe aktivitete të tjera që lidhen me barazinë gjinore.

Ndryshimi i Rregullores për përzgjedhjen dhe akreditimin e programeve të trajnimit dhe ofruesve të shërbimeve për ngritjen profesionale të kuadrit arsimor në shkollat fillore dhe të mesme në Republikën e Maqedonisë së Veriut, nga aspekti i barazisë/ndjeshmërisë gjinore dhe multikulturalizmit.

3.4. Nëse keni dokumente dhe bashkëngjitje që flasin për avancimin, bashkëngjitni ato në shtojcë të raportit:

Shtojca 1.

4. BASHKËPUNIMI ME ORGANIZATA TJERA DHE BAZA E TË DHËNAVE

4.1. Theksoni aktivitetet për promovimin e mundësive të barabarta për femrat dhe meshkujt që institucioni Juaj i ka realizuar në bashkëpunim me partnerët socialë dhe organizatat joqeveritare aktive në fushën e mundësive të barabarta për femrat dhe meshkujt?

-Janë mbajtur tri takime me mësimdhënës dhe prindër nga shkollat fillore në katër komuna: Kavadar, Qendër – Shkup dhe Gostivar. Qëllimi i takimeve ishte prezantimi i programit për lëndën zgjedhore në ASGJ-së, në bashkëpunim me OJQ-të.

- Janë realizuar trajnime për mësimdhënësit nga Komuna e Kavadarit dhe Komuna Qendër – Shkup, me qëllim të forcimit të kompetencave të mësimdhënësve për zbatimin e programit për ASGJ-së si lëndë zgjedhore në klasën e nëntë.

-Është bërë rishikimi i programit mësimor për ASGJ-në, në përputhje me rezultatet e vlerësimit dhe udhëzimet për organizimin dhe zbatimin e lëndëve zgjedhore të lira në arsimin fillor.

- Pjesëmarrje në promovimin e rezultateve nga Studimi për sjelljen që ka të bëjë me shëndetin te fëmijët e moshave shkolllore (HBSC-- Health Behaviour in School Aged Children Study)nga Organizata Botërore e Shëndetësisë me theks të veçantë në shëndetin mendor, barazinë gjinore dhe arsimin seksual, në bashkëpunim me UNFPA.

4.2. A është baza e të dhënave në dispozicion të OASH-së e ndarë sipas gjinisë?

a) bazën e të dhënave në lidhje me burimet njerëzore

* bashkëngjitni një dokument me një pasqyrë të burimeve njerëzore të ndarë sipas gjinisë (numri i përgjithshëm i punonjësve, sipas titullit-profesionit)

Baza e të dhënave për punonjësit e Byrosë së Zhvillimit të Arsimit, që ju paraqesim në Shtojcën 1, është e ndarë sipas

gjinisë, nivelit të arsimit dhe llojit të pozicionit të punës.

b) bazë të dhënash që i referohet pjesës së programit (përfshirja e përdoruesve sipas gjinisë së programeve të caktuara, shërbimeve, masave, etj.)

* bashkëngjitni dokument me një përshkrim të shkurtër të programit/shërbimit dhe të dhënave të ndara sipas gjinisë për përdoruesit e synuar, grupet e synuara dhe të dhëna të ndara sipas gjinisë për përdoruesit e përfshirë, grupet e synuara, etj.

5. DETYRIMET

5.1. Theksoni cilat janë detyrimet tuaja sipas Strategjisë për Barazi Gjinore (SBGj), Planit kombëtar të veprimit dhe planit operativ për vitin raportues.

Përshkruani sipas:

a) Rezultatet e arritura

- Është aplikuar arsimi seksual gjithëpërfshirës
- Përfshirja e ASGJ-së, sipas numrit të shkollave, sipas komunave

b) Aktivitetet e realizuara

- Janë mbajtur tri takime me mësime të mësimdhënës, prindërit, udhëheqësit e shkollave fillore dhe përgjegjësit për arsim nga komunat: Kavadar, Qendër – Shkup dhe Gostivar. Qëllimi i takimeve ishte prezantimi i programit për lëndën zgjedhore ASGJ-në, në bashkëpunim me OJQ-re.
- Janë realizuar trajnime për mësime të mësimdhënës nga Komuna e Kavadarit dhe Komuna Qendër – Shkup, me qëllim të forcimit të kompetencave të mësime të mësimdhënësve për zbatimin e programit të ASGJ-së, si lëndë zgjedhore në klasën e nëntë.
- Është rishikuar programi mësimor për ASGJ-në, në përputhje me rezultatet e vlerësimit dhe udhëzimet për organizimin dhe zbatimin e lëndëve zgjedhore në arsimin fillor.
- Janë hartuar programe të reja për klasën e 7 (gjithsej 13), për klasën e 8 (gjithsej 27) dhe për klasën e 9 (gjithsej 27) që promovojnë barazinë gjinore, multikulturalizmin dhe gjithëpërfshirjen;
- Janë hartuar programe mësimore për lëndët zgjedhore për periudhën e dytë dhe të tretë të arsimit fillor (gjithsej 9).
- Janë realizuar trajnime për mësime të mësimdhënës lëndorë që japin mësim në klasën e 6-të;
- Janë hartuar materiale mësimore dhe manuale për mësime të mësimdhënës;
- Është bërë analiza e dorëshkrimeve të teksteve shkollore, literaturës profesionale dhe revistave për fëmijë;
- Është hartuar Instrument për mbikëqyrjet profesionale, që, ndër të tjera, përfshin edhe perspektivën gjinore;
- Janë trajnuar mësime të mësimdhënës të shkollave fillore me programin e akredituar të trajnimit me temë: “Barazia gjinore dhe ndjeshmëria gjinore në shkolla”.

c) Indikatorët e matjes së suksesit

- 42 mësime të mësimdhënës të trajnuar për ASGJ-në, nga të cilët 4 meshkuj dhe 38 femra, nga 16 shkolla fillore në 7 komuna në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.
- janë sensibilizuar mësime të mësimdhënës, prindërit, përgjegjësit për arsimin nga tri komuna dhe udhëheqësit e shkollave fillore;
- 76 programe të reja mësimore;
- 35 materiale mësimore dhe manuale;
- 14 mendime profesionale për dorëshkrime tekstesh shkollore dhe 3 mendime profesionale për revistat për fëmijë për arsimin fillor;
- 21 mësime të mësimdhënës të trajnuar me temën “Barazia gjinore dhe ndjeshmëria gjinore në shkolla”;

ç) Fondet e shpenzuara për aktivitete të realizuara në fushën e barazisë gjinore dhe burimi i fondeve

/

5.2. A janë përcaktuar kompetencat dhe detyrat e koordinatorit dhe zëvendëskoordinatorit konkretisht në aktin për sistemimin e vendeve të punës në organet e administratës shtetërore?

Në Byronë e Zhvillimit të Arsimit, kompetencat e koordinatorit dhe zëvendëskoordinatorit NUK përcaktohen në mënyrë konkrete në aktin e sistematizimit të vendeve të punës.

5.3. Çfarë trajnimesh kanë ndjekur koordinatori dhe zëvendëskoordinatori gjatë periudhës raportuese?

A u paraqitën në trajnimet si:

a) dëgjues

Koordinatori dhe zëvendëskoordinatorja në vitin 2024 morën pjesë në punëtorinë "Profili i barazisë gjinore në vend (CGEP) drejt implementimit të EU GAP III" të zbatuar nga zyra e UN Women. Trajnimi "Shëndeti mendor tek adoleshentët" organizuar nga UNICEF-i në bashkëpunim me BZHA-në.

Në rolin e tyre si trajnues, koordinatori dhe zëvendëskoordinatori realizuan:

2 trajnime (dyditore) "Shëndeti mendor tek adoleshentët në kontekstin arsimor" si dhe 2 punëtori (njëditore) "Shëndeti mendor tek adoleshentët në kontekstin edukativ".

5.4. Brenda periudhës së plotë të kryerjes së funksionit, theksoni cilat trajnime (theksoni barazinë gjinore dhe anti-diskriminimin tematik, trafikimin me njerëzit, dhunën në familje, barazinë gjinore dhe mbrojtjen sociale, etj.), kanë vizituar:

a) Koordinator për Mundësi të Barabarta - "Profili i barazisë gjinore të vendit (CGEP) drejt zbatimit të EU GAP III" zbatuar nga Zyra e UN Women, Trajnimi "Shëndeti mendor tek adoleshentët" organizuar nga UNICEF-i në bashkëpunim me BZHA-në.

b) Zëvendëskoordinator për mundësi të barabarta - "Profili i barazisë gjinore në vend (CGEP) drejt zbatimit të EU GAP III" zbatuar nga Zyra e UN Women, Trajnimi "Shëndeti mendor tek adoleshentët" organizuar nga UNICEF-i në bashkëpunim me BZHA-në.

5.5. Si transferohen më tej njohuritë e marra në OASH-në tuaj, a keni një metodë apo sistem të vendosur të transferimit të njohurive (transferimi i informatave, shkëmbim materiale, mbajtje të seancave të shkurtra për transferimin e njohurive të kolegët, etj.)

Njohuritë e fituara transferohen kryesisht duke shkëmbyer informacione dhe materiale, dhe ndonjëherë duke mbajtur seanca të shkurtra për të transferuar njohuritë të kolegët.

5.6. Sa dhe cilat iniciativa (ligje të propozuara, strategji të propozuara, informacione të propozuara për qeverinë, plane të propozuara veprimi, buxhete të propozuara, plane strategjike të propozuara) i kanë dorëzuar OASH koordinatori dhe zëvendëskoordinatori për mundësi të barabarta për gratë dhe burrat?

Koordinatori dhe zëvendëskoordinatori i kanë dorëzuar Byrosë së Zhvillimit të Arsimit informacion rreth aktiviteteve të planifikuara në kuadër të Planit kombëtar të veprimit për barazi gjinore 2022-2024. Gjithashtu, u dha informacion për strukturat drejtuese, se bazat e të dhënave për pjesën e programit (përdoruesit e trajnimeve, shërbimeve, masave, etj.) duhet të ndahen sipas gjinisë në të ardhmen, si dhe që baza e të dhënave për burimet njerëzore të plotësohet me titullin.

- Iniciativa-Propozim për ndryshimin e Rregullores për përzgjedhjen dhe akreditimin e programeve të trajnimit dhe ofruesve të shërbimeve për ngritjen profesionale të kuadrit arsimor në shkollat fillore dhe të mesme në Republikën e Maqedonisë së Veriut, nga perspektiva e barazisë/ndjeshmërisë gjinore dhe multikulturalizmit (e dorëzuar tek udhëheqja e Byrosë së Zhvillimit të Arsimit).

5.7. Sa nga këto iniciativa kanë qenë të suksesshme?

6. SFIDAT, PRAKTIKAT E MIRA DHE MËSIMET E NXJERRA

6.1 Tregoni nëse dhe çfarë sfidash keni hasur gjatë vitit raportues dhe çfarë propozimesh keni bërë për t'i kapërcyer ato.

/

6.2 Ndani një shembull të praktikës së mirë ose të keqe

Forcimi i aspektit gjinor përmes zbatimit të vazhdueshëm të Konceptit të ri për arsimin fillor, përpilimit të programeve dhe materialeve të reja mësimore, si dhe realizimit të trajnimeve për mësimdhënësit dhe bashkëpunëtorët profesional me qëllim të avancimit të tyre profesional. Në kuadër të këtij procesi, ndërgjegjësimi për barazinë gjinore po rritet vazhdimisht.

6.3. Theksoni shembuj të mësimëve të nxjerra

Rëndësia e institucioneve arsimore përmes të gjitha aktiviteteve dhe dokumenteve për ndërgjegjësimin dhe promovimin e parimit të mundësive të barabarta.

7. HAPAT E ARDHSHËM

7.1. Përshkruani shkurt se cili është plani juaj i veprimit për vitin e ardhshëm dhe në çfarë do të kontribuojnë (zbatimi i Strategjisë për Barazinë Gjinore, një dokument tjetër strategjik i OASH, etj.)

Në Planin Vjetor të Punës së Byrosë për Zhvillimin e Arsimit për vitin 2025, i cili është përgatitur në përputhje me Planin Strategjik të Byrosë për vitin 2025-2027 01-86/1 datë 14.1.2025 dhe në përputhje me Strategjinë e Arsimit 2018-2025, si strategjike Prioritetet dhe synimet e Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, të parapara për zbatim janë këto aktivitete:

- përpilimi i programit të mësimit dhe zhvillimit të hershëm për fëmijët e moshës 0-6 vjeç;
- realizimin e trajnimeve për stafin e edukimit dhe arsimin parashkollor për miratimin e programit të ri të mësimit dhe zhvillimit të hershëm për fëmijët e moshës 0-6 vjeç, si dhe për tema të tjera që lidhen me procesin arsimor;
- përpilimi/rishikimi i programeve mësimore për klasat 7, 8 dhe 9 dhe trajnimi i personelit mësimdhënës për zbatimin e programeve mësimore të reja dhe tema të tjera që lidhen me procesin edukativ-arsimor;
- përpilimi i standardeve për arsimin e mesëm dhe aftësimin e mësimdhënësve për tema që kanë të bëjnë me procesin edukativ-arsimor;
- analiza e projekteve dhe përgatitja e mendimeve të ekspertëve në fushën e arsimit;
- analiza e teksteve shkollore, literaturës profesionale dhe revistave për fëmijë për arsimin parashkollor, fillor dhe të mesëm;
- kryerja e vizitave këshillëdhënëse për monitorimin dhe vlerësimin e punës së mësimdhënësve dhe bashkëpunëtorëve profesional;
- zhvillimi i vazhdueshëm profesional i kuadrit edukativ- arsimor në arsimin parashkollor, fillor dhe të mesëm;
- përpilimin e koncepteve, akteve nënligjore, udhëzimeve dhe dokumenteve të tjera;
- plotësimin e Rregullores për përzgjedhjen dhe akreditimin e programeve të trajnimit dhe ofruesve të shërbimeve për ngritjen profesionale të kuadrit edukativ-arsimor në shkollat fillore dhe të mesme në Republikën e Maqedonisë së Veriut, nga aspekti i barazisë/ndjeshmërisë gjinore dhe multikulturalizmit.

Të gjitha këto aktivitete do të përfshijnë parimet e mundësive të barabarta, të cilat do të kontribuojnë në rritjen e ndërgjegjësimin, inkurajimin dhe promovimin e mundësive të barabarta midis grave dhe burrave.

8.1. Paraqitni rekomandimet ose iniciativat tuaja në SMB-MPPS në drejtim të përmirësimit të:

a) Funkcionaliteti dhe koordinimi i mekanizmave të barazisë gjinore

Organizimi i takimeve online për koordinatorët dhe zëvendëskoordinatorët e OASH-se të ndryshme me qëllim shkëmbimin e informacionit dhe përvojave në lidhje me zbatimin e parimeve të mundësive të barabarta.

b) Zbatimi i Strategjisë për barazinë gjinore në politikat/programet sektoriale

Analiza e detyrueshme gjinore në të gjitha politikat, programet dhe zgjidhjet ligjore sektoriale. Kjo përfshin zhvillimin e treguesve specifikë të barazisë gjinore dhe vlerësimin e ndikimit të politikave mbi gjinitë dhe grupet e ndryshme.

Organizimi i trajnimeve dhe edukimit të rregullt mbi barazinë gjinore për të gjithë punonjësit.

Përfshirja e temave të ndjeshmërisë gjinore dhe përfshirjes në të gjitha programet e trajnimit.

4. PARIMI PËR MUNDËSI TË BARABARTA TË FEMRAVE DHE MESHKUJVE

Në Byronë e Zhvillimit të Arsimit nga aspekti i barazisë gjinore, nga gjithsej 141 të punësuar, 49 janë meshkuj dhe 92 femra. Gjithashtu, nga gjithsej 23 nëpunës administrativë të punësuar me arsim të lartë, 5 janë meshkuj dhe 18 janë femra, dhe nga gjithsej 118 nëpunës administrativë joudhëheqës 44 janë meshkuj dhe 74 femra, prej të cilëve me arsim të lartë janë 35 meshkuj dhe 65 femra, ndërsa me arsim të mesëm janë 8 meshkuj dhe 9 femra dhe me arsim fillor është 1 mashkull.

Vendi i punës	Sipëror		I lartë		I mesëm		Fillor		GJITHSEJ		Gjithsej të punësuar në këtë organ
	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra	
Udhëheqës	5	18							5	18	23
Jo udhëheqës	35	65			8	9	1		44	74	118
Gjithsej	40	83			8	9	1		49	92	141

Ndikimi i pritur në vitin 2025	Ndikimi i pritur në vitin 2026	Ndikimi i pritur në vitin 2027
Me rastin e punësimit të punonjësve të rinj në BZhA, do të merret parasysh zbatimi i kriterëve për mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt në përputhje me Ligjin për mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt (barazia gjinore).	Me rastin e punësimit të punonjësve të rinj në BZhA, do të merret parasysh zbatimi i kriterëve për mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt në përputhje me Ligjin për mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt (barazia gjinore).	Me rastin e punësimit të punonjësve të rinj në BZhA, do të merret parasysh zbatimi i kriterëve për mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt në përputhje me Ligjin për mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt (barazia gjinore).